

Samråd i Udenrigsudvalget (alm. del) den 8. november 2005.

Det foreslås, at udviklingsministeren besvarer alle samrådsspørgsmål med et samlet indlæg.

Spørgsmål D:

Hvad agter ministeren at gøre for, at Danmark yder mere for at afhjælpe katastrofen i Pakistan?

Svar:

Lad mig først understrege, at med et samlet beløb på i alt 50 mio. kr. fra "katastroferammen" og 35 mio. kr. som ramme for et logistik-bidrag fra forsvaret, så ligger Danmark fortsat meget fint i en international sammenligning. Når vi ser på like-mindede lande, så ligger Danmark fortsat blandt de lande, som har ydet mest per indbygger.

Dernæst skal vi ikke glemme de meget store løfter om bidrag, der er kommet fra en lang række lande, herunder fra flere arabiske lande. Står de udmeldte tal til troende, så vil der komme større bidrag til FN's appel - der jo dækker en periode på seks måneder - end der er anmodet om.

Selvom mange af bidragene fra de arabiske lande formodes at gå uden om FN, så må disse beløb dog uvægerligt dække nogle af de eksisterende behov, som FN har opgjort.

Fra dansk side vil vi fortsat følge situationen tæt, og jeg vil - som jeg også har sagt i anden sammenhæng - ikke udelukke, at der kan blive tale om yderligere hjælp fra dansk side.

Spørgsmål E:

Mener ministeren, at samarbejdet mellem EU's lande om katastrofeindsatsen i Pakistan kan gøres bedre, og er der efter ministerens vurdering mulighed for at indgå en endnu tættere samarbejdsaftale mellem europæiske donorer, f.eks. i form af et europæisk kriseberejdskab, der rækker udover det nuværende ECHO?

Svar:

Vedr. EU's og EU-landenes indsatser i forhold til Pakistan-jordskælvet vil jeg godt indledningsvis understrege, at der jo – som normalt ved andre naturkatastrofer – sker en koordination, hovedsageligt inden for en FN- koordineret ramme. Det ligger også i de samarbejdsaftaler, der er indgået mellem FN og EU Kommissionen, at FN har den overordnede koordination.

Men inden for FN-rammen er der selvfølgelig et klart perspektiv i fortsat også at udbygge samarbejdet i EU-regi. Ikke mindst tsunami-katastrofen har gjort dette klart – og førte til, at der med aktiv dansk deltagelse blev vedtaget en EU handlingsplan herom på rådsmødet for generelle anliggender og eksterne relationer i maj måned. Denne handlingsplan lægger bl.a. op til en række initiativer, der skal forbedre EU's samlede indspil ved fremtidige naturkatastrofer inden for en FN-ramme.

Fra dansk side er der arbejdet specielt for en generel styrkelse af EU's reaktionskapacitet, blandt andet gennem et modulbaseret beredskab inden for civilbeskyttelse og humanitær bistand i overensstemmelse med et dansk forslag fremlagt på rådsmødet for generelle anliggender og eksterne relationer allerede i januar i år.

For at styrke fællesskabets reaktionskapacitet godkendtes der i juli måned et sæt rådskonklusioner med fokus på bl.a. følgende tre områder: (1) styrke monitorerings- og informationscenter i Bruxelles med analytisk og planlægningsmæssig kapacitet, (2) forbedre forberedelsen af indsatser inden for civilbeskyttelse, og (3) forbedre koordinationen.

Som opfølgning på disse rådskonklusioner, er Danmark blevet formand for en arbejdsgruppe, der ser på etableringen af et modulbaseret beredskab. Arbejdsgruppen forventes at komme med sit udspil i løbet af denne måned. Dette arbejde foregår inden for det civile beredskabsområde.

I kommissionen er det ECHO, der står for det humanitære arbejde, men ECHO forestår som sådan ikke en koordination i forhold til medlemslandene. Der sker en informationsudveksling om indsatserne, men den overordnede koordination foregår som sagt inden for FN's rammer.

Jeg vil også godt nævne, at der stadig er visse problemer med koordinationen internt i Kommissionen. Her ligger det civile beredskab i en anden del af Kommissionen, nemlig Generaldirektoratet for Miljø. Desværre må vi nok erkende, at Kommissionen fortsat ikke er i stand til at koble det humanitære arbejde optimalt med det civile beredskabsarbejde, selv om der bl.a. fra dansk side gennem flere år er peget på nødvendigheden heraf for at sikre den europæiske indsats større effekt. I forbindelse med det løbende arbejde med de tidligere nævnte rådskonklusioner presser vi videre på for at få de to grene af Kommissionen til at arbejde bedre sammen.

Spørgsmål F:

Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at de lande, der har givet tilsagn om hjælp til Pakistan, rent faktisk indfrier deres løfter hurtigst muligt?

Svar:

Desværre har vi at gøre med en velkendt problemstilling: Store løfter, når der slås ud med armene umiddelbart efter at katastrofen er sket, og mens man har mediernes bevågenhed – men som så bliver ”glemt” eller kun delvist indfriet. Det er ikke dansk praksis. Vi holder de løfter, vi afgiver. Og vi leverer hurtigt, så hjælpeorganisationerne har midler at gøre med i den tidlige fase.

Jeg vil meget gerne bidrage til, at ”der betales mere kontant ved kasse 1” – også af andre donorer. Derfor rejste jeg allerede i sidste uge i en samtale med FN's nødhjælpskoordinator, Jan Egeland, spørgsmålet om, hvordan vi i forhold til Pakistan-katastrofen kan gøre mere for at få flere og større – donorer mere på banen. Egeland opfordrede mig til at kontakte min franske og tyske kollega, da de fortsat har givet forholdsvis beskedne bidrag pr. capita.

Egeland bad mig også om at kontakte de baltiske lande for at få dem til generelt at styrke deres nødhjælpsindsats. De baltiske landes nødhjælpsindsats er selvfølgelig beskeden i international sammenhæng, men det er vigtigt, at der stadig kommer nye donorer til. Jeg vil naturligvis også følge op på denne opfordring.

Jeg vil endelig i forbindelse med rådsmødet for generelle anliggender og eksterne relationer den 22. november opfordre til, at spørgsmålet om manglende indfrielse af bidragsløfter tages op i EU-regi, og at formandskabet aktivt opsøger de lande, som endnu ikke har betalt.

Spørgsmål G:

Ministeren bedes redegøre for, hvordan kommunikationen mellem udviklingsministeren og tre centrale aktører i katastrofeindsatsen – FN, WHO og NATO – kan være så modsætningsfyldt, at disse organisationer efterlyser flere mobilhospitalet, uden at ministeren er blevet underrettet om det, med den konsekvens at Danmark har et mobilhospital til rådighed i Hedehusene, der ikke sendes af sted.

Spørgsmål H:

Agter ministeren at tilbyde et dansk mobilhospital på baggrund af udviklingen i katastrofen i Pakistan, selv om der ikke er rettet henvendelse herom direkte til Danmark?

Svar (samlet svar for både G og H):

Vedr. informationsstrømmene i forbindelse med katastrofer (spørgsmål G og H) må man i dag desværre sige, at disse meget ofte er noget kaotiske og kan give anledning til forvirring - ikke bare hos journalister og andre eksterne iagttagere, men også på beslutningssiden. Det problem blev senest drøftet på et uformelt møde mellem EU-landenes humanitære chefer ved et møde for nyligt i London. Man var enige om, at der skulle arbejdes for at udvikle et enstrengt og entydigt system.

Vi ser i dag en virkelighed, hvor der - meget hurtigt efter, at en katastrofe er blevet kendt – begynder at komme generelle lister over behov til alle donorer. Disse lister kommer ikke blot fra FN, som alle erkender har det overordnede koordinationsansvar, men også fra EU og – hvis der er tale om store logistikopgaver – også fra NATO's side.

Disse lister er generelle lister, der i første omgang kan bruges til at sammenligne med, hvad man så at sige ” har på hylderne”. Men listerne kan ikke bruges til, at man umiddelbart herefter så også begynder at udsende, hvad der står på dem. Hvis man gør det, så risikerer man, at der kommer for meget ud af noget og for lidt ud af noget andet. Det så man f.eks. i forbindelse med tsunami-operationen. Desuden er der ofte det problem, at der ikke er sammenhæng mellem listerne.

Nogle af udvalgets medlemmer kan sikkert huske, at der var kritik i den danske presse af, at der var udsendt for mange mobil- og felt-hospitaler til Aceh i Indonesien efter tsunamien. En række lande havde nemlig udsendt hospitaler uden at koordinere med FN – og resultatet var, at hospitalerne derfor ikke blev ordentligt udnyttet. Det danske mobilhospital blev udsendt på anmodning fra WHO og blev godt udnyttet gennem de tre måneder, det var placeret i området.

Jeg finder fortsat, at det er afgørende, at vi fra dansk side forsøger at sikre optimal udnyttelse af de økonomiske ressourcer, vi afsætter til internationalt hjælpearbejde. Det har været og det bør derfor fortsat være dansk politik, at vi opererer inden for en FN-koordineret ramme. Ellers risikerer vi at ende i kaos og ressourcespild. Det er FN, der skal sikre, at alle relevante behov tilgodeses optimalt ud fra, hvad der er til rådighed hos den brede vifte af donorer. Stort set alle udviklede lande ligger i dag inde med et militært felt-hospital og/eller et civilt mobilhospital. Derfor er det ikke nødvendigvis en god idé, at Danmark altid og hurtigt sender et hospital af sted.

M.h.t. det danske mobilhospital, som er under Beredskabsstyrelsens administration, men hvis udsendelse finansieres over Udenrigsministeriets generelle ”katastroferamme”, så regner vi med et cirka budget på omkring 30 mio. kr. for en tre måneders udsendelse til Pakistan. Det var budgettallet for udsendelsen til Aceh. Udsendelse for en kortere periode anses for en økonomisk ikke-optimal anvendelse, da alene ud- og hjemsendelsesudgifterne er meget høje. Derfor må man nøje overveje, hvilke andre hjælpeindsatser, man kan få for de samme penge. Det er det, vi har gjort i den konkrete proces mht. bistand til Pakistan.

Som bekendt leves livet fremad og det er først i bakspejlets krystalklare lys, man kan se tingene i en sammenhæng. I den konkrete hjælpeproces, hvor Danmark jo samlet fortsat ligger meget flot sammenlignet andre donorlande, bevilgede jeg – i lyset af de første informationer – hurtigt 10 mio. kr. og det var på det tidspunkt et ganske pænt beløb. Dernæst bevilgede jeg et par dage senere yderligere 20 mio. kr., da det desværre viste sig, at situationen var meget værre, end først antaget. Og som bekendt har Finansudvalget ved hasteprocedure bevilget yderligere 20 mio. kr. for kort tid siden. Med det seneste beløb blev det bl.a. muligt at afsætte et substantielt beløb til logistik-delen. FN havde meldt desperat ud, at hvis der ikke kom flere penge til bl.a. helikoptertransporten, så måtte man snart standse beflyvningen af de svært tilgængelige områder.

I hele denne proces har vi set på alle relevante muligheder og søgt at optimere vores bidrag til den konkrete situation på det konkrete tidspunkt. Vi har været og vi er – som det fremgik af medierne i sidste uge – i tæt kontakt med FN og WHO om eventuel udsendelse af mobilhospitalet.

I sidste uge fastslog WHO, at det danske mobilhospital ikke burde udsendes i den nuværende situation. Det blev understreget i danske medier, da danske journalister henvendte sig til WHO.

Der blev dog også holdt en dør åben for en eventuel senere anvendelse af det danske hospital, hvis den nuværende hospitalskapacitet reduceres ved hjemtrækning af nogle af de mange allerede udsendte felthospitaler. Så kan det blive aktuelt igen at overveje udsendelse. Men selvfølgelig vil vi også på det tidspunkt skulle se nøje på, hvordan de danske økonomiske ressourcer optimeres. Det er en forpligtelse, vi har – både af hensyn til det katastroferamte land og af hensyn til de danske skatteydere.

Som det fremgår af det allerede sagte, så er svaret på spørgsmål H derfor et klart nej.